

právoplatné odsouzení se posud nestalo. V takovém případě učiní procesní soud opatření, by trestní řízení bylo zahájeno k vyšetření a zjištění trestného činu a rok k ústnímu jednání o žalobě o obnovu nařídí se teprve po právoplatném skončení trestního řízení, vedlo-li ku právoplatnému odsouzení pro trestný čin, jenž byl uveden k odůvodnění žaloby o obnovu, nebo když trestní řízení nevedlo k odsouzení z jiných důvodů, než pro nedostatek skutkové povahy nebo důkazů.

Nesprávným jest též další názor dovolatelův, že ani odsouzení Emila W-a pro křivé svědectví nemůže nic změnit na rozsudku ve hlavní věci, ježto tento rozsudek prý jen z nepatrné části spočívá na svědectví W-ově, opíraje se hlavně o výpověď svědka F-a a seznání dovolatelovo jako tehdejšího žalobce. Není podle § 530 čís. 2 c. ř. s. třeba, by rozsudek se zakládal výhradně na křivé výpovědi svědkově, stačí pro obnovu, byla-li třeba kromě jiných důkazů též taková objektivně křivá výpověď základem rozsudku ve hlavním sporu. Bylo však zjištěno, že v důvodech tohoto rozsudku byla vedle jiných výpovědí svědeckých a udání slyšených stran rozbírána též výpověď svědka W-a a že soud při výsledném hodnocení všech těchto průvodů došel pak v základě svědeckých výpovědí F-a a W-a ve spojení s udáním tehdejšího žalobce W-a ku přesvědčení, že tehdejší žalovaný B. koupil od W-a koně za 18.500 Kč a že jest zavázán, zaplatiti zažalovanou kupní cenu.

Čís. 7088.

Bylo-li ujednáno, že bude kupní cena splacena hotově při převzetí zboží, nelze se domáhati zaplacení, dal-li prodávatel příkaz zasílateli, by dodal zboží kupiteli, to se však nestalo. V tom, že kupitel neupozornil prodávatele, že mu zasílatel zboží nedodal, a že kupitel mlčel k výhradě zasílatel, by složil úhradu na kupní cenu předem, nelze spatřovati zmaření nebo oddálení splnění podmínky splatnosti kupní ceny kupitelem.

(Rozh. ze dne 24. května 1927, R II 43/27.)

Žalobu o zaplacení kupní ceny za zboží procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. Důvody: K posouzení otázky, zda žalovaná kupní cena je splatnou, je nutno zjistiti, která ze smluvních stran jest s plněním v prodlení a zda případné prodlení žalující strany zavinila strana žalovaná. K tomu účelu jest rozeznávati dvojí časové období, do 9. června 1926 a od 9. června 1926, t. j. od doby, kdy dle tvrzení žalující strany odešla žalovaná firma bezdůvodně přijetí zboží, davši v dopisu zástupce žalující firmy z téhož data sdělití hlavnímu jejímu zástupci, že si nepřeje zaslání dalšího zboží. Nelze pochybovati o tom, že v prvním časovém období byla žalující firma v prodlení s odevzdáním zboží. Na odvolací důvody nutno odvětit toto: Prodávatelka byla v prodlení s odevzdáním zboží. Neboť pojem odevzdání nutno vyložiti podle předpisů

obč. zák., jenž odevzdáním rozumí uvedení věci do svobodné držby kupujícího (§§ 1062 a 1047 obč. zák.), což se musí díti způsobem pro převod vlastnictví určeným (§§ 425, 427, 428, 429 obč. zák.). Žalobkyně nepřevzala zboží do držby žalované strany, nýbrž nechala je i nadále u zasilatelské firmy. Podmínkou smlouvy bylo odevzdání zboží žalované firmě v P., od splnění této podmínky závisela splatnost kupní ceny a podmínku by musila žalobkyně přesně splnit (§§ 699 a 897 obč. zák.), chtěla-li by se ubrániti námitce nesplněné nebo řádně nesplněné smlouvy (čl. 324 obch. zák. a § 905 obč. zák.). Žalobkyně průtah ten i zavinila a není pravdou, že na něm má vinu žalovaná strana a že tato zmařila neb oddálila splnění podmínky splatnosti kupní ceny tím, 1. že neupozornila žalující firmu na omyl zasilatelské firmy B., záležející v tom, že oproti příkazu jí žalobkyní danému, neodeslala zboží do P., nýbrž zadržela je v pohraniční stanici Libavě a 2. že na výzvy firmy B. ze dne 20. dubna, 26. dubna, 30. dubna, 8. května a 19. května 1926, aby složila úhradu na kupní cenu předem, tvrdošíjně mlčela. Jest sice pravda, že se pokládá podmínka pravidelně za splněnou i tehdy, zmaří-li její splnění ta strana, která z nesplnění má prospěch. Tato fikce splněné podmínky platila již za římského práva a odpovídá i duchu nynějšího zákonodárství, poněvadž při výkladu smluv podle § 914 obč. zák. to odpovídá úmyslu stran, a poctivému obchodnímu styku. Neboť strany předpokládaly, že každá z nich řádně splní svou smluvní povinnost, tedy že žalující strana skutečně zboží do P. dodá a žalovaná že neodepře přijetí zboží bez důvodu. Žalující strana však nedodala a druhá strana neodepřela vůbec přijetí a nemohla je ani odepřít, poněvadž jí v P. zboží ani nabídnuto nebylo. Ani zákon ani obchodní zvyklosti (čl. 279 obch. zák.) neukládají kupujícímu povinnost, by upozornil prodatelku na mylné plnění smlouvy, a nebyla proto ani povinna odpovídati na neoprávněné výzvy firmy B. Naopak žalující strana měla jednati s péčí řádného obchodníka (čl. 344, 382 obch. zák.) a postaratí se o to, by zboží řádně do P. došlo a nemůže se vymlouvatí ani na speditéra (zasílatele), jenž je jejím zmocněncem a jehož jednání jdou na její vrub (§ 1017 obč. zák.). Žalovaná strana není zákonným zástupcem žalobkyně ani jejím sekvestrem, by se starala o řádné splnění jejích smluvních povinností. Žalobkyně sama v odvolání doznává, že věděla o zadržení zboží v pohraniční stanici. Ať se to již stalo z jakéhokoliv důvodu, bylo vždy její povinností přesvědčiti se, je-li tento postup správným a, ne-li, odstraniti závadu. Není proto ani správným tvrzení odvolatelky, že jí nebylo možno učiniti nápravu, poněvadž prý o zadržení zboží na hranici nevěděla. Odevzdáním zboží speditérovi (zasílateli) nesplnila, jak se odvolatelka snaží dovoditi, podmínky smlouvy, třebaže snad P. nebyl splništěm, nýbrž místem dodání, neboť nesplnila smlouvu tak, jak vymíněno (§ 918 obč. zák.). Z toho, že kupitelka nese zpravidla nebezpečí, které postihuje zboží za dopravy (čl. 345 odst. 1 obch. zák.), nelze odvozovati, že za každých okolností splnila prodatelka smlouvu řádně, odevzdavši zboží speditérovi (zasílateli). V projednávaném případě se o takové nebezpečí vůbec nejedná, neboť nejde o úbytek, po-

škození nebo ztrátu zboží, a, i kdyby se o takové poškození jednalo, nejde k tíži žalované strany, poněvadž žalující strana je sama, jak shora řečeno, zavinila. V souzeném případě jde o nebezpečí postihující smlouvu samu a sem se ustanovení čl. 345, první odstavec obch. zák. nehodí. Žalující strana proto nedokázala (§ 1298 obč. zák.), že její průtah zavinila strana žalovaná, a nedokázala také, že žalovaná strana byla v průtahu s přijetím zboží a že tím zmařila podmínku splatnosti kupní ceny. Je proto nepochybné, že podle stavu věci do 9. června 1926, neměla žalovaná povinnosti kupní cenu platiti. Věc se ovšem změnila od tohoto okamžiku. Jest totiž přisvědčiti odvolatelce v tom, že nemusí odevzdati zboží samo (věcná nabídka), nýbrž stačí nabídka slovná (§ 1052 obč. zák.), když kupitel před odevzdáním zboží bezdůvodně odepírá přijetí zboží, neboť nelze na prodávateli žádati, by si učinil výlohy s dopravou zboží, když předem ví, že kupitel zboží nepřijme a že ho k přijetí nutiti nemůže, jelikož je to jen jeho právem, nikoliv však povinností. Žalující vidí odepření přijetí zboží jednak v onom dopisu ze dne 9. června 1926, jednak v tvrzení žalované strany v žalobní odpovědi, že není povinna zboží vůbec převzít, poněvadž jde o obchod fixní. Tvoří-li tyto dvě okolnosti skutečně bezdůvodné odepření přijetí zboží, stačí projev ochoty žalující strany k dodání zboží do P. bez skutečného dodání zboží a žalovaná strana musí kupní cenu platiti, jelikož je v prodlení s přijetím, kdežto žalující strana, trvajíc na primerním nároku (splnění smlouvy), svůj průtah v dodání zboží slovní nabídkou napravila. Pak ale nutno rozřešiti otázku, jde-li o obchod fixní, neboť v kladném případě odepírá žalovaná právem přijetí zboží. Z onoho dopisu nevysvítá, co vlastně žalovaná tím mínila, třeba uznala jeho správnost a pravost. Ani svědek to nevysvětlil, udav jen, že žalovaná strana pravděpodobně mínila jen sečkání s dodávkou až bude disponovati. Je proto třeba zevrubnějšího vysvětlení (§ 182 c. ř. s.) o obsahu dopisu a úmyslu žalované strany. Dokud tyto okolnosti nejsou zjištěny, nelze rozhodnouti, zda žalovaná je v zásadě povinna kupní cenu zaplatiti a zda splatnost kupní ceny nastala čili nic. Nelze proto žalobu ani pro tentokrát zamítnouti, jak odvolatelka pro nejnepříznivější pro ni případ míní.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Žalobkyně se domáhá zaplacení kupní ceny za zboží, které žalovaná objednala v únoru 1926 a které mělo býti dodáno a žalované firmě v P. odevzdáno v měsících dubnu a květnu 1926, při čemž bylo ujednáno, že bude kupní cena splatna hotově při převzetí zboží. Tyto okolnosti nejsou sporné. Žalobkyně přiznává, že dala svému zasílateli příkaz, by dodal zboží žalované do P., a připouští také, že se tak nestalo, nýbrž, že zboží zůstalo v pohraniční stanici Libavě. Usuzuje tudíž odvolací soud správně, že žalobkyně zásadně nemůže žádati zaplacení tržové ceny, pokud není splatnou, t. j. pokud žalovaná nedostala zboží, ale také že není odůvodněna námitka žalobkyně, že žalovaná firma zmařila

neb oddálila splnění podmínky splatnosti tím, že žalobkyni neupozornila, že zasilatelká firma B. neodeslala zboží do P., a že na výzvu této firmy, aby složila úhradu na kupní cenu předem, žalovaná mlčela. V podrobnostech stačí poukázat k důvodům napadeného usnesení. Tím však není ještě procesní látka tak vyčerpána, aby mohlo býti o žalobě konečně rozhodnuto. Odvolací soud nemohl přejíti další námitku žalované firmy, že šlo o zboží sezonní a o obchod fixní, že tedy žalovaná není již vůbec povinna zboží převzít a zaplatit, když nebylo dodáno včas. Tím dala žalovaná firma zřejmě na jevo, že není již ochotna zboží převzít, i kdyby jí bylo žalobkyní podle úmluvy dodáno do P., tedy i kdyby jí bylo umožněno vzájemné plnění z ruky do ruky. Jest tudíž nezbytno řešiti také otázku, zda nedodání zboží včas zavinila žalobkyně a tím se octla v prodlení ve smyslu čl. 355 obch. zák. a zda se zachovala žalovaná firma podle čl. 356 obch. zák., by z tohoto prodlení mohla těžiti, či zda sešlo se včasného dodání zboží jen proto, poněvadž žalovaná přijetí jeho odepřela, jak žalobkyně dovozuje z dopisu ze dne 9. června 1926 a z tvrzení žalované v žalobní odpovědi, že není povinna, by zboží převzala, poněvadž šlo o obchod fixní. Rekurentka vytýká, že dopis ze dne 9. června 1926 nemůže přijíti vůbec v úvahu, poněvadž nepochází od ní, nýbrž od zástupce žalobkyně, takže to, co jest v něm obsaženo, nelze pokládati za projev její vůle. Mimo to prý odvolací soud nesprávně vykládá obsah tohoto dopisu jako bezdůvodné odepření plnění se strany žalované firmy. Výtka tato není odůvodněna. I když z obsahu dopisu přímo neplyne, že žalovaná přijetí zboží naprosto odmítla, což ostatně ani odvolací soud nezjišťuje, přece jen zůstalo nevysvětleno, jak bylo míněno prozatimní zastavení dodávek, totiž proč a na jak dlouho měly býti další dodávky odsunuty, neboť dle okolností mohl by míti tento sice prozatimní, ale časově neohrazený odklad význam konečného odmítnutí. Nevadí ani, že dopis nepochází od žalované. Odvolací soud jej oceňuje jen tak, jak se jeví, totiž jako zprávu zástupce žalobkyně o prohlášení žalované. Není tedy závadou, že odvolací soud nařídil doplnění řízení za účelem zevrubnějšího vysvětlení obsahu dopisu a tím i úmyslu žalované strany. Nelze však přisvědčiti ani právnímu názoru rekurentčinu, že by otázka, zda jde o obchod fixní, mohla přijíti v úvahu jen tehdy, kdyby byla žalovaná toto stanovisko zaujala ještě před podáním žaloby a uplatňovala je jako důvod odepření zaplacení kupní ceny, kdežto prý, učinila-li tak teprve za sporu, z pouhé procesní opatrnosti, se nelze otázkou tou již obírat, jako nerozhodnou, když bylo uznáno, že žalobkyně nesplnila a že nebylo zaviněného průtahu v plnění na straně žalované. K tomu dlužno předem uvést, že uplatnění námitky, že šlo o zboží sezonní, a o obchod fixní, v žalobní odpovědi nestalo se jen tak mimochodem a zjevně jen z pouhé procesní opatrnosti, naopak námitka ta je provedena v souvislosti a organicky s celkovou obranou žalované firmy a zdůrazňuje se jí právě jednak prodlení žalobkyně v dodání zboží, jednak zbytečnost poskytnutí dodatečné lhůty a sprostění povinnosti k převzetí zboží na straně žalované. Okolnost, že některá ze stran zaujala před žalobou určité stanovisko, nemusí míti

vždy nutně v zápětí, že by nemohla ve sporu s úspěchem uplatnití také skutečnosti jiné, zvláště když s původním jejím stanoviskem nejsou v rozporu. Že pak námitka fixního obchodu v tomto sporu není nerozhodnou, bylo již dovedeno.

Čís. 7089.

**Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).
Výkladní skříň, ať trvale, ať přechodně upevněná na vnější straně domu, není místností aniž součástí místnosti ve smyslu §u 30 zák.**

(Rozh. ze dne 24. května 1927, R II 124/27.)

Žalobce, nájemce obchodní místnosti, dal žalovaným podnájemníkům výpověď z výkladní skříně. K námitkám žalovaných soud prvního stádia výpověď zrušil, maje za to, že podnájemní smlouva podléhá zákonu na ochranu nájemců. Rekursní (správně odvolací) soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále o ní jednal.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Po formální stránce vytýkají žalovaní právem, že se rekursní soud měl zabývatí odvoláním žalobce jako soud odvolací a nikoli jako soud rekursní, poněvadž rozhodnutí prvního soudu bylo správně vydáno ve formě rozsudku. Námitka žalovaných, že jsou chráněni zákonem na ochranu nájemníků a že proto nelze žádati na nich vyklizení výkladní skříně bez soudního svolení, nebyla námitkou formální, nýbrž námitkou hmotného práva, která, kdyby byla důvodnou, způsobila by zrušení výpovědi pro nedostatek věcného a právního podkladu. (Srov. sb. n. s. čís. 3437 a 6465.) Než námitka tato není opodstatněna. Zákon o ochraně nájemníků, který určen byl původně toliko pro nájemce bytů, byl rozšířen i na místnosti sloužící živnostem a obchodu, by vyhověno bylo potřebám produktivního hospodářství, takže platí nyní pro všechny místnosti jakéhokoliv druhu v nájmu nebo podnájmu se nacházející (§ 30 zák. na ochr. náj.). Vždy vztahuje se však toliko na budovy a na místnosti v budovách se nacházející, tedy pod střešou jsoucí a se všech stran ohraničené, poněvadž jen budov je nedostatek, který vedl k vydání zákona na ochranu nájemníků. Výkladní skříň, ať trvale nebo přechodně na vnější straně domu upevněná, není součástí takových místností, uvnitř budovy se nacházejících. Není však ani »místností«, sloužící živnostenským neb obchodním účelům. Zákon na ochranu nájemníků neobsahuje ovšem vysvětlení pojmu »místnost«. Podle obecné mluvy, které proto musí býti použito, nutno ovšem rozeznávatí mezi místností a prostorem. Výkladní skříň jest sice prostorem se všech stran uzavřeným, jehož může býti použito k účelům živnostenským neb ob-